ZAKON O OMBUDSMENU ZA LjUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE ("Sl. glasnik BiH", br. 19/2002, 35/2004, 32/2006, 38/2006 - ispr., 50/2008 - dr. zakon i 61/2023)

ZAKON O OMBUDSMENU ZA LjUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

("Sl. glasnik BiH", br. 19/2002, 35/2004, 32/2006, 38/2006 - ispr., 50/2008 - dr. zakon i 61/2023)

I - PRIRODA

Član 1

1. Ovim zakonom uređuju se ovlašćenja i nadležnosti Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine i ombudsmena, sastav i imenovanje i ostavke, imunitet i nespojivost, postupak istrage, obaveza saradnje sa ombudsmenom, povjerljiva i tajna dokumenta, obaveza diskrecije, odgovornost organa vlasti i zvaničnika, preporuke, obavještavanje i komunikacija, izvještaji, pravila i procedure, osoblje i oprema, finansiranje Institucije.

2. Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine je nezavisna institucija uspostavljena s ciljem promovisanja dobre uprave i vladavine prava, zaštite i promocije prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je garantovano posebno Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku tog ustava, a koja će u vezi s tim nadgledati aktivnosti institucija Bosne i

Hercegovine, njenih entiteta i Brčko Distrikta BiH, u skladu s odredbama ovog zakona.

3. U ovom zakonu termin:

a) "Institucija" označava Instituciju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine;

b) "ombudsmen" označava jednog od tri ombudsmena koji čine ovu instituciju;

c) "ombudsmeni" označava tri osobe koja čine instituciju;

d) "organi vlasti" u Bosni i Hercegovini su sve institucije, organi, ustanove i sve druge institucije vlasti u Bosni i Hercegovini (državne, entitetske, Brčko Distrikta BiH, kantonalne i opštinske, kao i privatne ustanove koje obavljaju javne funkcije).

4. Sjedište Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine je u Banjaluci. Institucija ombudsmena ima kancelarije u Mostaru, Sarajevu i Brčko Distriktu BiH, a može ih, po potrebi, osnovati i u drugim mjestima u Bosni i Hercegovini.

5. Institucija ombudsmena organizovaće posebne organizacione jedinice za praćenje ostvarivanja prava djece, osoba sa invaliditetom i prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina.

Član 1a

Svi izrazi u ovom zakonu dati u jednom gramatičkom rodu odnose se bez diskriminacije i na muškarce i na žene.

II - OVLAŠTENjA I NADLEŽNOSTI

Član 2

(1) Institucija će razmatrati predmete koji se odnose na slabo funkcionisanje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od bilo kojeg organa vlade.

(2) Institucija će djelovati po prijemu žalbe ili ex officio.

(3) Institucija može poduzimati opšte istrage.

(4) Institucija može preporučiti odgovarajuće pojedinačne i/ili opšte mjere.

(5) Institucija neće razmatrati predmete koji se odnose na odluke, činjenice ili događaje koji su se desili prije 15. decembra 1995. godine.

Član 3

Nadležnost Institucije sadržava će ovlaštenja da sprovodi istrage u svim žalbama o povredi ljudskih prava i sloboda navodno počinjenih od vojnih vlasti.

Član 4

(1) Nadležnost Institucije sadržaće ovlaštenja da provodi istrage u svim žalbama vezano za slabo funkcionisanje sudskog sistema ili nepravilnim procesuiranjem individualnih predmeta i da preporuči odgovarajuće pojedinačne ili opšte mjere.

(2) Ombudsmen se neće miješati u proces odlučivanja sudova, ali može pokrenuti sudske postupke ili intervenisati u toku postupka koji se vodi, kad god ustanovi da je takva aktivnost neophodna pri obavljanju njegovih dužnosti. Ombudsmen takođe može dati preporuke organu vlasti koji je strana u postupku ili biti konsultovan od strane u postupku.

Član 4a

1. U skladu sa članom 17. Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja ("Službeni glasnik BiH" - Međunarodni ugovori", broj 08/08), ombudsmeni obavljaju poslove preventivnog mehanizma za sprečavanje torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja i kažnjavanja u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: preventivni mehanizam).

2. Poslovi preventivnog mehanizma su:

a) posjete i obilasci mjestima u kojima se nalaze ili bi se mogla nalaziti lica lišena slobode ili lica kojima je ograničeno kretanje u Bosni i Hercegovini radi povećanja stepena njihove zaštite od torture i drugih oblika surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja;

b) davanje preporuka nadležnim organima vlasti u Bosni i Hercegovini radi poboljšanja postupanja prema licima lišenim slobode i uslova u kojima se nalaze, odnosno sprečavanja torture i drugih oblika surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja;

c) davanje prijedloga i primjedaba na zakone i druge propise radi zaštite i unapređenja ljudskih prava i sloboda lica lišenih slobode;

d) saradnja sa Potkomitetom Ujedinjenih nacija za prevenciju torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja i kažnjavanja, slanje informacija i održavanje sastanaka.

3. Lice lišeno slobode u smislu ovog zakona jeste lice kojem je prema odluci sudskog, upravnog ili drugog nadležnog organa određeno bilo kakvo zadržavanje, zatvaranje ili smještaj u javno ili privatno mjesto čuvanja pod nadzorom, a koje to lice ne može napustiti svojevoljno.

4. U obavljanju poslova preventivnog mehanizma, ombudsmeni imaju sljedeća ovlašćenja:

a) da bez prethodnog najavljivanja obilaze mjesta definisana u članu 4a. stav 2. tačka a) ovog zakona, pregledaju prostorije u kojima se nalaze ili bi se mogla nalaziti lica lišena slobode;

b) da slobodno pristupaju podacima o mjestima definisanim u članu 4a. stav 2. tačka a) ovog zakona u kojima se nalaze lica lišena slobode, podacima o broju lica lišenih slobode u organu ili ustanovi koju obilaze i podacima o postupanju sa licima lišenim slobode;

c) da bez prisustva službenog lica razgovaraju sa licima lišenim slobode i drugim licima koja mogu dati odgovarajuće informacije u vezi sa sumnjom da se krše ljudska prava u organu ili ustanovi koju obilaze.

5. U obavljanju poslova preventivnog mehanizma za koje su neophodna stručna i posebna specijalistička znanja ombudsmeni mogu uključiti i druga nezavisna stručna lica iz akademske zajednice i odgovarajućih oblasti, kao i predstavnike organizacija civilnog društva registrovanih za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite

ljudskih prava, u skladu sa članom 18. stav 2. Opcionog protokola, a koji se biraju po osnovu javnog poziva.

6. Godišnji izvještaj o radu Institucije iz člana 34. ovog zakona obavezno sadrži posebnu glavu o funkcionisanju preventivnog mehanizma sa preporukama.

7. Institucija u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi pravilnik o obavljanju poslova preventivnog mehanizma kojim se uređuju kriterijumi i uslovi izbora, te način rada nezavisnih stručnih lica i organizacija civilnog društva iz oblasti ljudskih prava.

8. Pravilnik iz stava 7. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" kao i na web stranici Institucije.

Član 5

(brisano)

Član 6

Ombudsmen može proslijediti predmete o navodnim povredama ljudskih prava najvišim sudskim organima Bosne i Hercegovine koji su nadležni za pitanja ljudskih prava, u skladu s pravilima koja reguliraju ulaganje žalbe tim organima, kad god ustanovi da je to neophodno za efikasno sprovođenje svojih dužnosti.

Član 7

(1) Aktivnost Institucije neće biti prekinuta u vrijeme kada zakonodavni organ ne zasijeda, zbog toga što je zakonodavni organ raspušten ili je njegov mandat istekao.

(2) Vanredne situacije neće prekidati mandat ombudsmena.

III - SASTAV, IMENOVANjE I OSTAVKA

Član 8

(1) Instituciju ombudsmena čine tri lica.

(2) Ombudsmeni sarađuju u obavljanju svojih dužnosti. Aktivnost sprovođenja istrage i razmatranja pojedinačnih žalbi ili razmatranja problema ex officio može obaviti pojedinačno svaki ombudsmen, s tim što podjela zadataka među njima neće zavisiti od kriterijuma

etničkog porijekla podnosioca žalbe. Ombudsmeni zajednički daju predloge, rješenja i donose izvještaj.

(3) Koordinaciju poslova u radu Institucije ombudsmena vodi jedan ombudsmen u periodu od dvije godine, koji je u tom periodu predsjedavajući.

(4) Za imenovanje ombudsmena, Parlamentarna skupština BiH osniva posebnu ad hok komisiju, koja objavljuje javni poziv i nakon sprovedene procedure utvrđuje listu kandidata koji ispunjavaju uslove utvrđene ovim Zakonom.

(5) Lista kandidata dostavlja se Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH na daljnji postupak. Parlamentarna skupština BiH može od kandidata zatražiti predstavljanje njihovog koncepta rada Institucije ombudsmena.

(6) Parlamentarna skupština BiH imenovaće istovremeno tri ombudsmena u Instituciju ombudsmena, na mandat od šest godina. Ombudsmene imenuju i razrješavaju Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH većinom glasova, u skladu sa poslovnicima o radu svakog doma. Redoslijed ombudsmena koji koordiniraju rad Institucije ombudsmena određuje se po abecednom redu ombudsmena. Poslovnikom o radu bliže se uređuje način ostvarivanja redoslijeda koordiniranja i druga pitanja u vezi s primjenom ovog principa.

(7) Ombudsmeni se imenuju iz tri konstitutivna naroda (srpskog, bošnjačkog i hrvatskog), što ne isključuje mogućnost imenovanja i iz reda ostalih.

Član 9

(1) *(brisano)*

(2) Imenovanje ombudsmena u skladu s ovim Zakonom sprovodi se u roku ne dužem od 60 dana od dana dostavljanja predloga ad hok komisije Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH, a najduže u roku od tri mjeseca od dana kada mjesto ostane upražnjeno ili kada ombudsmen prestane da obavlja svoju

dužnost iz razloga predviđenih ovim Zakonom, osim u slučajevima ako je do isteka mandata ombudsmena ostalo manje od šest mjeseci.

Član 10*

(1) Ombudsmeni se imenuju na period od šest godina i mogu biti ponovo izabrani.

(2) Ombudsmen koji bude imenovan nakon ostavke ombudsmena ili prestanka dužnosti iz razloga utvrđenih ovim Zakonom, obavljaće tu dužnost preostali dio mandata i može biti ponovo izabran.

(3) *(prestalo da važi)*

(4) Plate savjetnika, pomoćnika ombudsmena i plate ostalih zaposlenih u Instituciji ombudsmena utvrđuju se u visini plata državnih službenika i namještenika zaposlenih u institucijama BiH, uz saglasnost Ministarstva finansija i trezora BiH, u skladu sa odobrenim budžetskim sredstvima.

Član 11

Za ombudsmena mogu biti imenovani državljani Bosne i Hercegovine, diplomirani pravnici sa položenim pravosudnim ispitom i najmanje 10 godina radnog iskustva u pravnoj struci, koji su se istakli u toj struci i koji imaju dokazano iskustvo u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda građana, te visok moralni ugled.

Član 12

(1) Dužnost ombudsmena prestaće zbog bilo kojeg od dolje navedenih razloga:

a) ostavke;

b) isteka mandata;

c) očigledne nemogućnosti da obavlja svoje dužnosti;

d) propusta da napusti funkciju koja je nespojiva s mandatom, kako je utvrđeno članom 17. stav 4. ovog zakona;

e) osude, i pravosnažnog izricanja kazne za namjerno učinjen prestup opisan u članu 16. stav 3. ovog zakona.

(2) Upražnjeno mjesto ombudsmena objaviće predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

u slučaju smrti, ostavke, isteka mandata, ili konačne kazne. U ostalim okolnostima, odluka o upražnjenom mjestu biće donesena dvotrećinskom većinom Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, nakon diskusije i saslušanja dotičnog lica za ombudsmena.

(3) Kada je mjesto ombudsmena upražnjeno, postupak imenovanja novog ombudsmena počinje u roku od mjesec dana.

(4) Tamo gdje mjesto ombudsmena bude upražnjeno zbog isteka mandata, ombudsmen čiji je mandat istekao nastaviće obavljati njegove dužnosti na privremenom osnovu sve dok imenovanje koje je propisano članom 9. ne bude obavljeno.

(5) Kada mjesto ombudsmena ostane upražnjeno iz drugih razloga, a to nije istek mandata, ombudsmeni koji ostaju na svom položaju privremeno će obavljati njegove dužnosti sve dok se ne završi postupak imenovanja novog ombudsmena.

Čl. 13-14

(brisano)

IV - IMUNITET I NESPOJIVOST

Član 15

(1) Ombudsmeni su nezavisni i samostalani u svom radu. Ombudsmeni neće primati nikakve naredbe. U okviru svojih ustavnih i zakonskih ovlašćenja, nijedan ombudsmen neće dobijati uputstva od organa vlasti. Ombudsmeni će djelovati u okviru ustavnih i zakonskih odredaba i međunarodnih pravnih akata o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Bosna i Hercegovina.

Ombudsmeni su dužni da se u svom radu pridržavaju principa pravednosti i moralnosti.

Član 16

(1) Ombudsmen neće biti krivično gonjen, neće biti podvrgnut istrazi, neće biti uhapšen niti će mu biti suđeno za mišljenja koja izrazi ili za odluke koje donese u sprovođenju svojih ovlaštenja koja su u skladu s njegovim dužnostima.

(2) U svim drugim okolnostima, ombudsmen ne može biti uhapšen ili pritvoren, osim u slučaju flagrante delicto za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora preko pet godina.

(3) Odluka o krivičnom gonjenju, pritvaranju ili izvođenju pred sud ombudsmena optuženog zbog krivičnog djela, biće donesena samo za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora preko pet godina i samo nakon što i Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine donesu odluku o tome. Samo sud na nivou Bosne i Hercegovine biće nadležan da sudi ombudsmenu.

(4) Lica u službi ili ona koju je imenovala Institucija neće biti krivično gonjena, neće biti predmet istrage, hapšenja, pritvaranja, niti će im se suditi za bilo kakvu radnju, mišljenje ili odluku donesenu pri obavljanju njihovih dužnosti prema uputama ombudsmena. U svim drugim okolnostima, kad god su lica u službi Institucije uhapšena, pritvorena ili izvedena pred sud, organi tužilaštva će o tome odmah propisno obavijestiti Instituciju.

Član 17

(1) Položaj ombudsmena nespojiv je sa vršenjem bilo kakve zastupničke funkcije; sa bilo kakvom političkom aktivnošću ili dužnošću ili odgovornošću za propagandu; nastavkom službe u organima vlade, članstvom u političkoj partiji ili vođstvom političke partije, sindikata, udruženja, fondacije, ili vjerske organizacije ili radom u bilo kojoj od njih; sa obavljanjem dužnosti sudije; kao i sa svakom aktivnošću kao zanimanjem ili profesijom, u privredi ili zapošljavanju.

(2) Ombudsmen koji je bio službenik uživa garanciju ponovnog prijema u prijašnju službu nakon isteka njegovog mandata.

(3) Ombudsmen će, u roku od 10 dana po imenovanju, i prije preuzimanja svoje službe, napustiti svako mjesto koje je potencijalno nespojivo, a ukoliko propusti da to uradi, smatraće se da je odbio imanovanje.

(4) Kada dođe do nespojivosti nakon što je ombudsmen preuzeo funkciju, podrazumijeva se da će on napustiti funkciju, u skladu sa članom 12., na dan pojave nespojivosti.

V - POSTUPAK ISTRAGE

Član 18

(1) Svako fizičko ili pravno lice koje tvrdi da ima legitiman interes može se obratiti Instituciji bez ikakvih ograničenja. Nacionalnost, državljanstvo, mjesto boravka,pol,maloljetnost, etničko porijeklo,religija,pravna nesposobnost, zatvor bilo koje vrste, i, uopšte uzevši, posebni odnosi sa i ovisnost o nekom organu vlade ne mogu ograničiti pravo ulaganja žalbe Instituciji,

(2) Žalba Instituciji ili njena intervencija neće povući bilo kakve krivične, disciplinske ili druge sankcije za podnosioca žalbe kao ni bilo kakvu neugodnost ili diskriminaciju za njega.

Član 19

(1) Svaka žalba mora biti potpisana i uložena od lica koje se žali u dokumentu u kojem će biti navedene osnove za njeno podnošenje, na praznom papiru. Žalba podnesena na manje formalan način može se prihvatiti ukoliko ombudsmen ustanovi da okolnosti to zahtijevaju.

(2) Sav rad Institucija je besplatan za lica koja joj se obrate i ne zahtjeva pomoć savjetnika ili advokata.

Član 20

(1) Prepiska upućena ombudsmenu ili Instituciji iz mjesta u kojima se lica nalaze u pritvoru, u kojima su zatvoreni ili su lišeni slobode ne može podlijegati nikakvoj cenzuri, niti se smije otvarati.

(2) Razgovori između ombudsmena ili lica koje je on delegirao ne mogu nikada biti nadgledani niti se u njih može miješati.

Član 21

(1) Institucija će registrovati i potvrditi prijem žalbi koje su uložene, bilo da smatra da ih je potrebno razmatrati ili ne. Kada ombudsmen odluči da ne razmatra žalbu, uradiće to pismeno, navodeći razloge i upućujući podnosioca te žalbe na najpogodnija sredstva za preduzimanje radnje, ukoliko ona postoje, ostavljajući podnosiocu žalbe da iskoristi ona sredstva koja on smatra najpogodnijim.

(2) Ombudsmen može odbiti da razmatra anonimne žalbe za koje smatra da su zlonamjerne, koje su neosnovane, u kojima nema žalbe,

koje nanose štetu legitimnim pravima trećeg lica ili koje su instituciji predočene izvan roka od 12 mjeseci nakon pojave činjenica, događaja ili odluka na koje se žali.

Član 22

Protiv odluka ombudsmena ili Institucije nije moguće uložiti žalbu.

Član 23

(1) Kada ombudsmen odluči da žalba ili problem koji razmatra ex officio pružaju dovoljne osnove za istragu, on će obavijestiti predmetni organ vlade o suštini predmeta, tako da nadležno lice može dostaviti pismenu izjavu u roku na koji je ombudsmen ukazao.

(2) Ombudsmen može tražiti u bilo koje vrijeme bilo koji dokument koji smatra potrebnim za istragu.

Član 24

Kada, u toku istrage, ombudsmen ustanovi da izvršenje upravne odluke može rezultirati nepopravljivom štetom za prava podnosioca žalbe, on može predložiti nadležnom organu vlade da obustavi izvršenje osporene mjere u periodu ne dužem od 10 dana. Predmetni organ može odbiti da ispoštuje taj prijedlog, objasnivši, u pismenom aktu upućenom Instituciji, u roku od tri dana po prijemu prijedloga i u svakom slučaju prije izvršenja osporene mjere, razloge za to, a ako to propusti, taj prijedlog postaje obavezujući za taj organ.

VI - OBAVEZA SARADNjE SA OMBUDSMENOM

Član 25

(1) Organi vlade obavezni su da Instituciji pruže odgovarajuću pomoć u istrazi i vršenju kontrole.

(2) U vrijeme istrage ombudsmen ima pristup bilo kojem organu vlade u cilju provjere traženih informacija, obavljanja ličnih razgovora i razmatranja potrebnih spisa i dokumenata.

(3) Ombudsmenu ne smije biti odbijen pristup spisima ili administrativnim dokumentima ili drugim dokumentima koji se tiču aktivnosti ili djelatnosti koja je pod istragom, bez prejudiciranja odredbi člana 28. ovog zakona.

Član 26

(1) Kada se predmet koji se istražuje odnosi na radnje lica koja su u službi vlade i kada je ona vezana za dužnosti koje ta lica obavljaju, Institucija će obavijestiti to lice i njegovog pretpostavljenog ili organ u kojem ona radi i može zatražiti pismenu izjavu.

(2) Predmetni službenik će u datom roku dostaviti pismeni odgovor kao i sve dokumente i dokaze koje smatra relevantnim. Taj rok može na zahtjev biti produžen.

(3) Ombudsmen može provjeriti vjerodostojnost dostavljenih elemenata i dati prijedlog za saslušanje tog službenika kako bi dobio dodatne informacije. Od službenika koji odbiju da se odazovu ovom saslušanju ombudsmen može zatražiti pismeno objašnjenje o razlozima odbijanja.

(4) Informacije ili lične evidencije koje da neki službenik za vrijeme istrage su povjerljive, bez prejudiciranja odredbi krivičnog zakona o objavljivanju akta, što može biti krivično djelo.

Član 27

Nadređeni službenici ili organi vlade koji zabranjuju službenicima koji su im podređeni ili koji se nalaze u njihovoj službi da se odazovu zahtjevu ombudsmena ili saslušanju koje je on zakazao, daće pismenu izjavu da su to uradili, navodeći razloge za to. Ovaj dokumenat biće dostavljen tom službeniku i ombudsmenu. Ombudsmen će se tada obratiti pomenutom višem službeniku za sve radnje koje su neophodne za istragu.

VII - POVJERLjIVI I TAJNI DOKUMENTI I OBAVEZA DISKRECIJE

Član 28

(1) Ombudsmen može tražiti od organa vlade da mu predaju dokumente koje smatra potrebnim za obavljanje svoje funkcije, uključujući one koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni u skladu sa zakonom. U takvim slučajevima, ombudsmen će primjeniti potrebnu diskreciju za njih i neće ih učiniti dostupnim javnosti.

(2) Istraga koju vodi ombudsmen i njegovo osoblje, uključujući i proceduralne mjere, provodiće se uz najveću diskreciju, bez prejudiciranja razmatranja za koja ombudsmen ustanovi da treba da budu uvrštena u izvještaj. Poduzeće se posebne mjere zaštite za dokumente koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni.

(3) Kada ombudsmen smatra da dokument, koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni i koje nisu dostavili organi vlade, mogu biti od presudnog značaja za pravilno sprovođenje istrage, o toj činjenici obavijestiće Predsjedništvo Bosne i Hercegovine.

VIII - ODGOVORNOST ORGANA VLASTI I ZVANIČNIKA

Član 29

Kada istraga pokaže da je zloupotrebu, proizvoljnu proceduru, diskriminaciju, grešku, nemar ili propust, koji su predmet žalbe, počinio službenik u organu vlade, ombudsmen može dostaviti te nalaze predmetnom službeniku.Istog dana, ombudsmen će proslijediti te dokumente službenikovom nadređenom i daće preporuke koje bude smatrao potrebnim.

Član 30

Kada ombudsmen u obavljanju svojih dužnosti sazna za ponašanja ili radnju koja predstavlja krivično djelo, o tome će obavijestiti nadležne organe tužilaštva.

Član 31

(1) Ukoliko neprijateljsko ponašanje ili stav koji ometa istragu ombudsmena potiču od organa vlade ili njenih službenika, to može biti predmetom specijalnog izvještaja i biće pomenuto u odgovorajućem dijelu godišnjeg izvještaja.

(2) Kada neki službenik iz organa vlade ugrozi istragu tako što odbije dostaviti dokumente koje je zatražio ombudsmen, ili zanemari da dostavi takve dokumente ili uskrati ombudsmenu pristup administrativnim spisima ili dokumentima neophodnim za istragu, ombudsmen će poslati relevantni spis licu nadređenom tom službeniku ili nadležnim organima tužilaštva za odgovarajući

disciplinski ili krivični postupak koji će se sprovesti u skladu sa zakonom.

(3) Kada nadležni organi vlasti propuste preduzeti radnju, ombudsmen može, umjesto tog organa, pokrenuti disciplinski postupak protiv odgovornog službenika ili, tamo gdje je to potrebno, pokrenuti krivični postupak pred sudom.

IX - PREPORUKE

Član 32

(1) Ombudsmen može dati preporuke vladinim organima u cilju usvajanja novih mjera. Organi vlade koji dobiju takve preporuke dužni su da pismeno odgovore i obavijeste ombudsmena o učinku preporuka u roku koji je ombudsmen odredio.

(2) Ukoliko, jednom kada su preporuke date, predmetni organ vlade ne poduzme odgovarajuće mjere u roku koji je ombudsmen odredio, ili ako ne obavijesti ombudsmena o razlozima njihovog nepreduzimanja, ombudsmen može ukazati ministru odgovornom za taj organ ili najvišim organima vlade, na tok predmeta i na date preporuke. Ako ombudsmen nakon toga ne dođe do rješenja u predmetu u kojem je po njegovom mišljenju bilo moguće naći pozitivno rješenje, taj problem biće uvršten u godišnji ili specijalni izvještaj, pominjući imena organa vlasti ili službenika koji su zauzeli takav stav.

(3) Ni ombudsmen ni Institucija nemaju nadležnost da izmijene ili ukinu mjere ili naloge vlade, ali mogu dati prijedlog za izmjenu kriterijuma korištenih pri njihovom usvajanju.

(4) Kada, nakon razmatranja predmeta, ombudsmen ustanovi da način na koji je zakon primijenjen vodi nepravičnim rezlutatima, on može uputiti nadležnom organu vlade preporuke koji bi dovele do pravičnog rješenja situacije predmetnog pojedinca. Ombudsmen može nadležnom organu dati prijedlog mjera čija bi primjena vjerovatno poboljšala situaciju na koju se žali, uključujući isplatu odštete, i u godišnjem ili specijalnom izvještaju Institucije dati prijedlog za izmjene i dopune zakona i drugih propisa kada on smatra da je to potrebno.

(5) Ukoliko se radnje koje su predmet žalbe sprovode kroz usluge fizičkih lica u skladu sa ugovorom o koncesiji javne službe, ombudsmen može od nadležnog upravnog organa zatražiti da provede svoja ovlaštenja kontrole i kažnjavanja.

X - OBAVJEŠTENjE I KOMUNIKACIJA

Član 33

(1) Ombudsmen će obavijestiti predmetno lice o rezultatima njegovih istraga i radnji kao i o odgovoru koji mu je dostavljen od organa vlade, ako se odgovor, po svojoj prirodi, ne smatra povjerljivim ili tajnim.

(2) Ombudsmen će dostaviti pozitivne i negativne nalaze istrage vlastima, službenicima ili predmetnom upravnom odjelu.

(3) Institucija može odlučiti objaviti svoje opšte preporuke u "Službenom glasniku BiH".

(4) Sve ostale preporuke ombudsmena ili Institucije biće dostupne javnosti, osim u slučaju kada se one odnose na pitanja koja su povjerljiva ili tajna, ili kada se u žalbi izričito zatraži da se ime podnosioca kao i okolnosti slučaja ne objave.

XI - IZVJEŠTAJI

Član 34

(1) Svake godine Institucija će dostaviti rezultate svojih aktivnosti u izvještaju upućenom Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske.

(2) Tamo gdje javni značaj i hitnost slučaja zahtijevaju, Institucija može dati specijalni izvještaj.

(3) Godišnji ili specijalni izvještaji biće objavljeni.

Član 35

(1) U svom godišnjem izvještaju, Institucija može navesti broj i prirodu primljenih žalbi, ukazujući na one koje nisu razmatrane kao i razloge za to, i one koje su bile predmet istrage, i nalaze o tome;

Institucija može takođe istaći one prijedloge ili preporuke koje je prihvatila Vlada.

(2) Izvještaj neće sadržavati lične podatke koji bi omogućili da lice uključeno u postupak istrage bude javno identifikovano, bez prejudiciranja odredbi člana 31.

(3) Izvještaj će takođe sadržati dodatak namijenjen Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, koji će prikazati troškove budžeta Institucije u datom periodu.

XII - PRAVILA I PROCEDURE

Član 36

(1) Institucija ombudsmena donosi opšte akte kojima se, u skladu s odredbama ovog Zakona, utvrđuju pravila i procedure postupka sa predmetima i strankama, pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, pravilnik o platama, pravilnik o radu, pravilnik o disciplinskoj odgovornosti zaposlenih u Instituciji ombudsmena i druge akte prema potrebi.

(2) Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, Institucija ombudsmena je obavezna da donese u roku od mjesec dana od dana izbora.

Član 36a

S ciljem zaštite i promocije ljudskih prava i sloboda, Institucija će održavati redovne i tematske konsultacije sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama, te nezavisnim stručnim licima kao i tijelima akademske zajednice.

XIII - OSOBLjE, OPREMA I FINANSIRANjE INSTITUCIJE OMBUDSMENA

Član 37

Izbor osoblja u Instituciji ombudsmena sprovodi se putem javnog konkursa, u skladu sa zakonom, a što se bliže uređuje aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji Institucije ombudsmena.

Član 38

(1) Savjetnici Institucije biće automatski otpušteni kada tri nova ombudsmena koja izaberu Predstavnički dom i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom 9. ovog zakona, preuzmu svoje funkcije. Ovi savjetnici mogu biti ponovo imenovani.

(2) Osoblje Institucije, koji su bili službenici prije zapošljavanja u Instituciji, uživaju garancije ponovnog prijema u njihovu službu u vrijeme njihovog otpuštanja iz službe Institucije.

Član 39

1. Shodno odredbama Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13) kojima se regulišu postupci pripreme srednjoročnog planiranja, pripreme i izrade dokumenta okvirnog budžeta i nacrta godišnjeg budžeta, Institucija izrađuje budžetski zahtjev koji u formi nacrta dostavlja Ministarstvu finansija i trezora BiH do 1. avgusta tekuće godine za narednu godinu.

2. Ministarstvo finansija i trezora BiH je dužno da pripremi mišljenje na dostavljeni zahtjev Institucije do 20. avgusta tekuće godine, koja svoj budžetski zahtjev sa mišljenjem Ministarstva finansija i trezora BiH dostavlja Komisiji za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Zajedničkoj komisiji za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

3. Komisije iz stava 2. ovog člana dostavljaju svoja izjašnjenja prema dostavljenom budžetskom zahtjevu Instituciji i Ministarstvu finansija i trezora BiH najkasnije do 15. septembra tekuće godine, a Ministarstvo finansija i trezora BiH je dužno da uvrsti budžet Institucije u nacrt zakona o budžetu institucija BiH za narednu godinu u skladu sa preporukama iz izjašnjenja navedenih komisija. U slučaju da preporuke iz izjašnjenja komisija nisu istovjetne, relevantno je mišljenje Komisije za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

4. Savjet ministara Bosne i Hercegovine i Predsjedništvo Bosne i Hercegovine neće vršiti smanjenje nacrta budžeta Institucije koji je sačinilo Ministarstvo finansija i trezora BiH nakon izjašnjenja

navedenih komisija, osim u slučajevima kada je smanjenje budžeta uzrokovano izmjenama propisa kojima se regulišu prava i obaveze u vezi sa pojedinim stavkama rashoda za sve budžetske korisnike.

5. Odobreni budžet mora da obezbijedi funkcionalnu nazavisnost Institucije i njeno funkcionisanje bez dodatnih uslovljavanja.

XIV - PRELAZNE ODREDBE

Član 40

Stupanjem na snagu ovog zakona, kancelarija ombudsmena za ljudska prava ustanovljena Aneksom 6. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini zvaće se: "Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine" i obavljaće dužnosti u skladu s odredbama ovog zakona.

Član 41

(1) Ombudsmeni Bosne i Hercegovine i entiteta koji trenutno obavljaju ovu dužnost imaće status ombudsmena i zamjenika ombudsmena u prelaznom periodu.

(2) Status ombudsmena i zamjenika ombudsmena u prelaznom periodu trajaće do 31. 12. 2006. godine.

(3) U prelaznom periodu navedenom u stavu (2) ovog člana prenos dužnosti ombudsmena izvršiće se na sljedeći način:

a) dužnost ombudsmena Bosne i Hercegovine u prelaznom periodu do navedenog roka obavljaće ombudsmen iz jednog od tri konstitutivna naroda, a dužnost zamjenika dosadašnji ombudsmeni iz druga dva konstitutivna naroda;

b) dužnost ombudsmena u Republici Srpskoj u prelaznom periodu obavljaće već izabrani ombudsmen Republike Srpske iz jednog od tri konstitutivna naroda, a dužnost zamjenika ombudsmena dosadašnji ombudsmeni iz druga dva konstitutivna naroda;

c) dužnost ombudsmena u Federaciji Bosne i Hercegovine u prelaznom periodu obavljaće već izabrani ombudsmen Federacije Bosne i Hercegovine iz jednog od tri konstitutivna naroda, a dužnost zamjenika ombudsmena dosadašnji ombudsmeni iz druga dva konstitutivna naroda.

(4) Odluku o kriterijumima i redoslijedu obavljanja dužnosti ombudsmena i zamjenika ombudsmena u prelaznom periodu donijeće Predstavnički i Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i parlamenti entiteta u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(5) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i parlamenti entiteta prilikom donošenja odluke iz prethodnog stava dužni su da vode računa da ombudsmeni Bosne i Hercegovine i entiteta ne budu iz istog naroda.

Član 42

(1) Do roka utvrđenog u članu 16. stav (2) ovog Zakona izvršiće se imenovanje ombudsmena u skladu s ovim Zakonom.

(2) Izuzetno, imenovanje prvih ombudsmena u skladu s ovim Zakonom može se izvršiti između ombudsmena koji obavljaju ove dužnosti u prelaznom periodu.

Član 43

(1) Osoblje, sredstva za rad i opremu entitetskih ombudsmena preuzeće Institucija ombudsmena, o čemu će do roka iz člana 16. stav (2) ovog Zakona donijeti poseban akt i utvrditi način preuzimanja.

(2) Institucija ombudsmena raspoređuje osoblje na odgovarajuća radna mjesta, u skladu sa internim aktima.

(3) Ombudsmeni BiH i entiteta će u prelaznom periodu racionalizirati broj zaposlenih do 30% i terenskih kancelarija do 50%, vodeći posebno računa o tome da se dostignuti nivo zaštite ljudskih prava i sloboda ovom racionalizacijom ne ugrozi.

(4) Na zaposlene koji ne budu raspoređeni u skladu sa prethodnim stavom ovog člana primjenjuju se odredbe odgovarajućih zakona koji propisuju pravo zaposlenih u slučaju ukidanja radnog mjesta.

Član 44

(1) Finansiranje institucija ombudsmena u prelaznom periodu vršiće se iz budžeta insitucija BiH i budžeta entiteta, sve do konačnog restrukturisanja institucija ombudsmena u skladu s ovim Zakonom.

(2) Ombudsmen Bosne i Hercegovine i entitetski ombudsmeni redovno će sarađivati sve do prestanka fukcionisanja entitetskih ombudsmena, a saradnja će uključivati pripremu u roku od šest mjeseci koordiniranog plana rada, razmjenu iskustava, usklađivanje prakse i sačinjavanje početnog okvira za buduće funkcionisanje Institucije ombudsmena.

(3) Do isteka roka utvrđenog u članu 16. stav (2) entiteti su dužni da donesu odgovarajuće zakone koji utvrđuju prestanak funkcionisanja entitetskih ombudsmena i kojim njihove nadležnosti prenose na Instituciju ombudsmena.

Član 45

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Samostalni član Zakona o izmjeni
Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine

("Sl. glasnik BiH", br. 35/2004)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivaće se od 1. januara 2004. godine.

Samostalni član Zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine

("Sl. glasnik BiH", br. 32/2006 i 38/2006 - ispr.)

Član 22

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH."